

سرنوشت طمع ۴۰ ساله آمریکا به طلای سبز؛ تاج هزارساله پسته بالاخره از سر ایران افتاد؟

تنش چهل ساله سیاسی و اقتصادی میان ایران و آمریکا که گاه تا آستانه وقوع رویارویی نظامی پیش رفته جز در بازار جهانی پسته طرف پیروزی نداشته است.

به گزارش پایگاه خبری صنعت غذا و کشاورزی به نقل از یورونیوز، پرورش درخت پسته در ایران سابقه‌ای هزار ساله دارد و پس از فتح این کشور توسط مسلمانان راهی بازار کشورهای عربی شد و به محصولی صادراتی بدل شد. وقوع انقلاب ۱۳۵۷ و جنگ ۸ ساله با عراق نه تنها مانع از توسعه باغ‌های پسته نشد بلکه با حمایت دولت از تامین آب آنها و نیز حمایت مالی از باغداران، پسته به محصولی استراتژیک در صادرات غیر نفتی ایران بدل شد.

در این مدت متوسط تولید سالانه پسته در ایران حدود ۲۰۰ هزار تن بوده که بخش عمده آن به ارزش تقریبی ۱ میلیارد دلار به بیش از ۷۰ کشور جهان صادر شده است.

با این حال، ایالات متحده که تولید انبوه پسته را از سال ۱۹۷۶ آغاز کرده، اکنون از ایران به عنوان تولید کننده برتر جهان پیشی گرفته است.

در فاصله سالهای ۲۰۰۴ تا ۲۰۰۹، ایران هنوز به طور متوسط ۴۰ درصد تولید

جهانی پسته را در اختیار داشت و سهم آمریکا به ۳۳ درصد رسیده بود. اما از

سال ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۹ شرایط به کلی دگرگون شده، به طوری که آمریکا به طور

میانگین ۴۷ درصد تولید جهانی پسته را انجام داده و سهم ایران به ۲۷ درصد

کاهش یافته است.

داده‌های منتشر شده توسط فائو (خواربار و کشاورزی ملل متحد) همچنین نشان می‌دهد که سهم ایران در تولید جهانی پسته در سال

زراعی فاجعه‌بار ۲۰۱۸-۲۰۱۹ به ۷ درصد سقوط کرده است. فاجعه‌ای که رخداد آن

بیشتر متاثر از بحران آب، تخریب شبکه آب‌های زیرزمینی و تغییرات اقلیمی

اعلام شده است.

افت تولید ایران بسیاری از کشورها را برای افزایش سطح زیر کشت پسته به فکر انداخته است. به طوری که در سال زراعی جاری، گرجستان،

ازبکستان، آذربایجان، ایتالیا، اسپانیا، چین و استرالیا، قزاقستان،

رومانی و اوکراین به دنبال افزایش کشت و تولید پسته هستند.

در حال حاضر قیمت هر کیلوگرم پسته در بازار جهانی حدود ۹ دلار است و بازده تولید آن در آمریکا به ازاء هر هکتار ۵ تن است که ۵ برابر بازده باغ‌های پسته ایران است. در این میان برآورد کارشناسان کشاورزی نشان می‌دهد که تنها در گرجستان ۱۰۰ هزار هکتار زمین مناسب کشت پسته با بهره‌وری حاصل شده در کالیفرنیا آمریکا وجود دارد که در مجموع توان صادرات سالانه ۴۰۵ میلیارد دلار «طلای سبز» ایرانی را دارد.

البته سقوط تاج هزار ساله پسته از سرِ ایران نتیجه نخستین

پیروزی قاطع
آمریکا در نبرد سیاسی و اقتصادی ۴۰ سال به جمهوری اسلامی است.
همزمان با
این که بزرگترین مزارع پسته کالیفرنیا با سرمایه‌گذاری‌های چند
میلیارد
دلاری در حال توسعه بودند، اقتصاد ایران از جمله صادرات پسته آن
پس از
انقلاب سال ۱۹۷۹ و به دنبال بروز بحران گروگان‌گیری دیپلمات‌های
ایالات
متحده در تهران با تحریم یا وضع تعرفه واردات ۲۴۱ درصد مواجه
بوده است.
تحریم‌های اقتصادی گسترده علیه جمهوری اسلامی به ویژه با محدود کردن
توسعه و
صادرات نفت و گاز ایران، توان تامین مالی سرمایه گذاری های مورد
نیاز
ایران برای توسعه بخش کشاورزی را محدود کرد.

حتی توافق هسته‌ای ایران
با قدرت های جهانی در سال ۲۰۱۵ نیز دوام چندانی نیافت و با خروج
یک جانبه
آمریکا از آن، بار دیگر تحریم‌های دولت ترامپ علیه اقتصاد ایران،
ضمن ایجاد
نوسان شدید نرخ ارز، بیمه محصولات صادراتی را افزایش داد تا
صادرکنندگان
پسته ایران بار دیگر ناچار به واگذاری سهم خود در بازار جهانی به
رقبای
خارجی به ویژه آمریکا، چین و ترکیه شوند.

پیش‌بینی‌های صورت گرفته در
مورد بازار جهانی پسته در سال ۲۰۲۰-۲۰۱۹ نشان می‌دهد که با وجود
پتانسیل
عرضه ۲۲۰ هزار تنی پسته توسط ایران، توان عملی آمریکا برای عرضه
پسته در
بازار جهانی به ۴۴۰ هزار تن خواهد رسید.

بنابراین همزمان با موانع
سیاسی و اقتصادی، افت تولید نیز مزید بر علت شده تا ایران رهبری
بازار

حیثیتی پسته را فعلا از دست بدهد تا آمریکا پس از ۴۰ سال تلاش در
این بازار
رسمًا تاج‌گذاری کند.